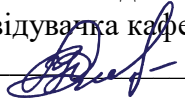

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від 30.08.2022 р. № 2
завідувачка кафедри

 (доц. Кабельнікова Н.В.)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
СЕНСОРНА ІНТЕГРАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ**

Освітня програма Логопедія
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Спеціалізація 016.01 Логопедія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Івано-Франківськ, 2022

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Ритміка та логопедичні ігри
Тип курсу	Дисципліна вільного вибору
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	3 семестр
Викладач	Наталія Ільїна (Nataliia Iliina), кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти https://orcid.org/0000-0002-8924-0574
Посилання на сайт	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=4551
Контактний телефон	
Email викладача:	Ільїна Н.В. – Asha@ksu.ks.ua
Графік консультацій	Вівторок, 13:30-14:30 або за призначеним часом
Методи викладання	лекційні заняття, практичні заняття, презентації, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	диференційований залік

2. Анотація дисципліни: Програма вивчення навчальної дисципліни «Сенсорна інтеграція дітей з особливими освітніми потребами» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) та рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та методичні засади корекції та розвитку процесів сенсорної інтеграції у дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку.

3. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: ознайомити здобувачів освіти з теоретичними та методичними засадами організації корекційно-розвивального процесу в сучасних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах з інклюзивним та інтегрованим навчанням на основі сенсорно-інтеграційної терапії.

Завдання:

Пізнавальні: ознайомити здобувачів освіти з теоретико-методичними основами корекції та розвитку процесу сенсорної інтеграції дітей з особливими освітніми потребами. Навчити аналізувати особливості сенсорної інтеграції дітей з особливими освітніми потребами.

Методичні: сформувати здатність організовувати цілеспрямований корекційно-розвивальний процес з подолання порушень сенсорної інтеграції у дітей з особливими освітніми потребами в сучасних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах з інклюзивним та інтегрованим навчанням.

Практичні: сформувати практичні навички щодо використання ігор та вправ для розвитку сенсорної інтеграції.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 9. Здатність працювати в культурному середовищі для забезпечення успішної взаємодії в галузі спеціальної освіти.

ЗК 10. Здатність працювати самостійно, автономно діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.

ЗК 11. Здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості, вміння управляти комплексними діями або проектами.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 2. Предметно-методична (вміння ефективно застосовувати методи, прийоми, форми та засоби корекційного навчання і виховання дітей з ТПМ, проводити психолого-педагогічну, корекційно-методичну (логопедичну) роботу з дітьми з особливими освітніми потребами в різних типах спеціальних освітніх закладів).

ФК 8. Організаційна (здатність здійснювати корекційно-розвитковий процес з урахуванням індивідуальних психічних, фізичних, вікових особливостей осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку у закладах дошкільної і загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, спеціальних школах, реабілітаційних установах тощо).

ФК 9. Інформаційно-аналітична (здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування).

Програмні результати

ПРН 4. Здатний до широкого критичного осмислення освітніх проблем, вирішення яких лежить в площині взаємодії фахівців різних галузей (медичних фахівців, психологів, логопедів, соціальних педагогів, соціальними організаціями та ін.).

ПРН 5. Володіє знаннями спеціально дидактичних та методичних основ корекційної освіти дітей з порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку.

ПРН 7. Володіє прийомами збору, зберігання, систематизації, узагальнення, використання та поширення інформації.

ПРН 16. Здатний систематично працювати над підвищенням своєї професійної компетентності.

5. Структура курсу

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)	Форма контролю
3 кредити / 90 годин	16	14	60	диференційований

				залік
--	--	--	--	-------

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Інклюзивно-ресурсний центр – ауд. 213, ауд. 310.

Матеріали, викладені на KSU online для організації змішаного навчання. Детальніше:

<https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=4551>

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% очне/дистанційне відвідування або відпрацювання всіх лекційних та практичних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розкладу навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Науково-методичні засади вивчення сенсорної інтеграції у дітей					
Тиждень А 8 академічних годин	Тема 1.1. Природничо-наукова основа вивчення сенсорної інтеграції 1. Визначення сенсорної інтеграції. 2. Значення головного мозку в розвитку сенсорної інтеграції 3. Нейрон – основна структурна одиниця нервової системи 4. Функції головного мозку в опрацюванні сенсорних імпульсів	лк. – 2 год., сам. – 6 год	2, 5, 6, 7, 8	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	
Тиждень А 8 академічних годин	Тема 1.2. Розвиток сенсорної інтеграції у дітей 1. Основи сенсорного розвитку дитини.	сам. – 8 год.	2, 5, 6, 7, 8	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання	10

	2. Етапи сенсорного розвитку дитини. а) основні надбання дитини в сенсорному розвитку протягом першого півріччя життя; б) основні надбання дитини в сенсорному розвитку протягом другого півріччя життя; в) основні надбання дитини в сенсорному розвитку протягом другого року життя; г) основні надбання дитини в сенсорному розвитку з трьох до семи років.			плану	
Тиждень Б 8 академічних годин	Тема 1.3. Обробка сенсорної інформації та її порушення 1. Значення сенсорної стимуляції в розвитку дитини. 2. Порушення сенсорної інтеграції. 3. Ознаки та симптоми порушення сенсорної інтеграції 4. Рівні сенсорної інтеграції	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 4 год.	2, 5, 6, 7, 8	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10
Змістовий модуль 2. Порушення сенсорної інтеграції різних модальностей у дітей					
Тиждень А 8 академічних годин	Тема 2.1. Порушення роботи вестибулярної системи. 1. Організація вестибулярної системи. 2. Знижена активність вестибулярної системи. 3. Підвищена активність вестибулярної системи. 4. Діагностика порушень обробки імпульсів вестибулярної системи.	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 4 год.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10
Тиждень Б 8 академічних годин	Тема 2.2. Диспраксія розвитку 1. Диспраксії розвитку. 2. Види рухів і їх порушення. 3. Схема тіла і рухове планування. 4. Діагностика порушень обробки кінестетичних нервових сигналів.	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 4 год.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10
Тиждень А	Тема 2.3. Порушення роботи тактильної	лк. – 2 год.,	1, 2, 3, 4,	1. Підготувати	10

8 академічних годин	системи 1. Тактильна гіперчутливість. 2. Симптоми тактильної гіперчутливості. 3. Діагностика порушень обробки нервових сигналів тактильної системи.	пр. – 2 год., сам. – 4 год	5, 6, 7, 8, 9	конспект, знати відповіді на питання плану	
Тиждень Б 8 академічних годин	Тема 2.4. Порушення роботи зорової системи. 1. Зорова перцепція і порушення слуху та мовлення. 2. Порушення зорової перцепції. 3. Діагностика порушень обробки нервових сигналів зорової системи	сам. – 8 год	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	-
Тиждень А 8 академічних годин	Тема 2.5. Порушення роботи слухової системи. 1. Порушення слуху та мовлення. 2. Значення розвитку фонематичного сприйняття в мовленнєвій діяльності. 3. Діагностика порушень обробки звукових нервових імпульсів	сам. – 8 год	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	-
Тиждень Б 8 академічних годин	Тема 2.6. Порушення обробки сенсорних сигналів у дітей з аутизмом 1. Діти з аутизмом. 2. Особливості порушення сенсорної інтеграції у дітей з аутизмом 3. Модуляція сенсорних імпульсів та інтеграція відчуттів у дитини із аутизмом 4. Особливості поведінки дитини з порушеннями сенсорної інтеграції.	сам. – 8 год	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10
Тиждень А 9 академічних годин	Тема 2.7. Методика розвитку сенсорної інтеграції 1. Терапія з використанням сенсорної інтеграції. 2. Принципи розвитку сенсорної інтеграції у дітей.	пр. – 2 год., сам. – 6 год	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10

	3. Прийоми сенсорного розвитку дітей. 4. Організація навколишнього середовища для стимуляції сенсорного розвитку дитини.				
Тиждень А 9 академічних годин	Тема 2.8. Сенсорна дієта – важливий метод сенсорного розвитку дитини I. Поняття сенсорної дієти. II. Створення сенсорної дієти, її основні компоненти. 1) пропріоцептивне введення; 2) вестибулярне введення; 3) тактильне та смакове введення; 4) слухове введення; 5) візуальне введення; 6) нюхове введення; III. Зразок сенсорної дієти.	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 4 год	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану 2. Підготуватися до підсумкової контрольної роботи	10 20
Всього		90 годин			100 балів

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Модуль 1. Науково-методичні засади вивчення сенсорної інтеграції у дітей

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Загальна кількість балів – 20:

По 10 бали – за кожне практичне заняття.

10 балів – за опрацювання теми модульної самостійної роботи.

Модуль 2. Порухення сенсорної інтеграції різних модальностей у дітей

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Загальна кількість балів – 80:

По 10 бали – за кожне практичне заняття.

10 балів – за опрацювання теми модульної самостійної роботи.

20 балів – за написання підсумкової контрольної роботи.

Якщо з якоїсь об'єктивної чи суб'єктивної причини студент не отримав балів на практичному занятті, то протягом тижня він може за власним бажанням відпрацювати це заняття або виконати додаткове творче завдання. Додаткові творчі завдання можна отримати у викладача

Високий рівень виконання завдань практичного заняття оцінюється в 9-10 балів. Достатній рівень – оцінюється в 6-8 балів. Середній рівень – оцінюється в 3-5 балів. Низький оцінюється в 0-2 бали

Високий рівень виконання завдань самостійно роботи оцінюється в 9-10 балів. Достатній рівень – оцінюється в 6-8 балів. Середній рівень – оцінюється в 3-5 балів. Низький оцінюється в 0-2 бали.

Високий рівень виконання підсумкової контрольної роботи оцінюється в 18-20 балів. Достатній рівень – оцінюється в 13-17 балів. Середній рівень – оцінюється в 6-12 балів. Низький оцінюється в 0-5 бали.

Критерії оцінювання виконання завдань практичного заняття, завдань модульної самостійно роботи, відповіді під час іспиту

Рівень виконання	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Високий	Відповідь характеризується повнотою, глибокими, системними знаннями, вільним використанням термінології з наведенням прикладів та розкриттям теоретичних та методичних засад діагностики або корекції порушення психічного або (та) фізичного розвитку. Під час викладення матеріалу студент використовує знання із суміжних дисциплін. Рівень відповіді - творчий.
Достатній	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Знання студента є достатніми для розкриття питання, він вільно користується термінологією, може розкрити методичні засади подолання порушення психічного або (та) фізичного розвитку. Допущені огріхи та помилки виправляє самостійно. Рівень відповіді – продуктивний.
Середній	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Студент відтворює основний матеріал за поданою викладачем схемою, засвоєні знання не може самостійно пов'язати із практичною діяльністю. Рівень відповіді - репродуктивний
Низький	Відповідь характеризується фрагментарністю, неповнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Викладення матеріалу відбувається з численними огріхами та порушенням логіки, на репродуктивному рівні. Або: відповідь відсутня.

10. Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Айрес, Э. Дж. Ребенок и сенсорная интеграция. Понимание скрытых проблем развития [пер. с англ. Юлии Даре]. М.: Теревинф, 2009. 272 с.

2. Миненкова И. Н. Обеспечение сенсорной интеграции в коррекционно-развивающей работе с детьми с тяжёлыми и или множественными нарушениями психофизического развития И.Н. Миненкова Обучение и воспитание детей в условиях центра коррекционно-развивающего обучения и реабилитации: учеб.-метод. пособие. Науч. ред. С.Е. Гайдукевич. Мн: УО БГПУ им. М. Танка, 2007. С. 86-92.

3. Сенсорная комната – волшебный мир здоровья: Учебно-методическое пособие / Под общей ред. В.Л. Жевнерова, Л.Б. Баряевой, Ю.С. Галлямовой. СПб. : ХОКА, 2007, ч. 1 : Темная сенсорная комната. 352с.

Додаткова література

4. Банди А., Мюррей Э., Лейн Ш. Сенсорная интеграция. Теория и практика. Перевод с англ. Ермолаев Д. В. М.: *Теревинф*, 2018 г. 768 с.

5. Кислинг У. Сенсорная интеграция в диалоге. Понять ребенка, распознать проблему, помочь обрести равновесие. Перевод с англ. Шарр К. Под ред. Клочковой Е. В. М.: *Теревинф*, 2017. 240 с.

6. Колдуэлл, Ф., Хорвуд Дж. Интенсивное взаимодействие и сенсорная интеграция в работе с людьми с тяжелыми формами аутизма : практическое руководство; пер. с англ. И. Л. Рязановой. Москва : *Теревинф*, 2020. - 130 с.

7. Косински К. Эрготерапия для детей с аутизмом. эффективный подход для развития навыков самостоятельности у детей с аутизмом и РАС. Екатеринбург: *Рама Пабблишинг*, 2017. 192 с.

8. Крановиц К. Разбалансированный ребенок. К.: *Мультиметод*. 2019. 384 с.

9. Як Э., Аквилла П., Саттон Ш. Строим мостики с помощью сенсорной интеграции. Терапия детей с аутизмом. Белая Церковь: *Белоцерковская книжная фабрика*, 2016. — 240 с.